

Volume III (2017)

B. STRAUSS, *Jül Sezar'ın Ölümü: Tarihteki En Ünlü Suikastın Öyküsü*. İstanbul 2015. Say Yayınları, 368 sayfa (3 harita ve 16 resim ile birlikte). Çev. E. Duru. ISBN: 9786050204735

Mert Atalay AVCI

*Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Volume III: Ocak-Aralık 2017) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni: M. A. AVCI, *Jül Sezar'ın Ölümü: Tarihteki En Ünlü Suikastın Öyküsü*. Yazar: B. Strauss, *Libri* III (2017) 181-184. DOI: 10.20480/lbr.2017019

Geliş Tarihi: 11.05.2017 | Kabul Tarihi: 31.05.2017
Elektronik Yayın Tarihi: 23.06.2017

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

B. STRAUSS, *Jül Sezar'ın Ölümü: Tarihteki En Ünlü Suikastın Öyküsü*. İstanbul 2015. Say Yayınları, 368 sayfa (3 harita ve 16 resim ile birlikte). Çev. E. Duru. ISBN: 9786050204735

Mert Atalay AVCI*

Barry Strauss tarafından 2015 yılında *The Death of Caesar: The Story of Famous Assasination* adıyla İngilizce yayımlanan çalışma 2015 yılında Ekin Duru tarafından *Jül Sezar'ın Ölümü: Tarihteki En Ünlü Suikastın Öyküsü* başlığı altında Türkçe'ye çevrilmiştir. Çalışmada üç bölüm halinde incelenen Gaius Iulius Caesar'a geçilmeden önce ilk olarak MÖ I. yüzyılda yaşanan olayların tarihlerinin verildiği *Kronoloji* (9-10) ve *Kişiler* (11-20) kısımlarına yer verilmiştir. Iulius Caesar dönemindeki yaşayan önemli kişileri beş başlık halinde kısa bir şekilde tanıtılmış olan kitabın bu ilk kısımlarının ardından İtalya Yarımadası, Akdeniz'de Roma Cumhuriyeti'nin egemenlik alanı ve Roma kentinin haritası okuyucuyla paylaşılmaktadır.

Birinci bölüm, *Roma'ya Dönüş* (21-96) adını taşımakta olup bu bölümde Caesar'ın Hispanya'dan Roma'ya dönmesiyle başlamakta ve suikasta uğrayacağı zamana kadarki olaylar ve kişiler anlatılmaktadır. Bölüm dört başlıktan oluşmaktadır. Bölümün birinci başlığı *Sezar'la Birlikte Yol Almak'ta* (23-36) MÖ Ağustos 46 yılında Kuzey İtalya'dan Roma'ya geçecek olan Caesar'ın Mediolanum kentine alayla girmesi konu edinmektedir. Bu alay geçişinde kente Caesar ile beraber giren Decimus, Marcus Antonius ve Octavianus'un üzerinde durulmakta ve hayatları hakkında kısa bilgiler sunulmaktadır. Akabinde Mediolanum kentine giren bu dört kişi hakkında analizlere yer verilmektedir. İkinci başlık, *En İyiler'de* (37-52) *optimates* (en iyiler) ile *populares* (halkçılar) terimlerinin neyi ifade ettiği ve Caesar'la ne şekilde bir ilişkilerinin bulunduğu

* Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Antalya.
mertaa3@hotmail.com

irdelenmektedir. Bu başlıkta ayrıca Brutus ve annesi Servilia, Cicero, Cato ve Porcia üzerinde de durularak anahtar bilgiler sunulmaktadır. Özellikle Marcus Iunius Brutus'un Caesar'a karşı saf değiştirmesi anlatılmaktadır. Üçüncü başlık, *Villada Alınan Karar* (53-74) adını taşımaktadır. Bu başlık altında MÖ Ağustos 45'de Hispanya'dan İtalya'ya dönen Caesar'ın Labici'de bulunan villasındaki durumu dönemin *historiografları* Suetonius, Cassius Dio, Cicero, Damascuslu Nicolaus ve Caesar'ın kendi yazmış olduğu *İç savaş* ve *Galia Savaşı* gibi birincil kaynaklar doğrultusunda işlenmektedir. Bunun yanı sıra iç savaş sonrası görüş ayrılıklarının oluşması, Caesar'ın karakteri, Kleopatra ile ilişkisi, Roma halkının sevgisini kazanmak amacıyla yapmış olduğu reformlar ve Octavianus'u vasiyetnamesinde evlat edinmesi üzerinde durulmaktadır. Dördüncü başlık, *Sezar'ın Son Seferi* (75-96) Labici'deki villasından ayrılan Caesar'ın MÖ 45 yılı Ekim ayında Roma'ya dönüşüyle başlamaktadır. Ardından diktatörlükten tanrılığa yükseltilen Caesar'ın durumu ve kendisine verilen *pater patriae* (vatanın babası) ve *imperator* (imparator) gibi unvanları üzerinde durularak Romalıların Quirinus olarak bildiği Romulus ile bir karşılaştırılmasına yer verilmektedir. Akabinde doğu seferi düzenleme düşüncesinde olan Caesar'ın Roma'da işleri düzene koyup seferi gerçekleştirme arzusu okuyucuya nakledilmekle beraber Roma'da yaşanan olaylar anlatılmaktadır.

İkinci bölüm, *Taşlardaki Kan* (97-193) adını taşımakta olup çalışmanın en önemli bölümü olarak öne çıkmaktadır. Bu bölüm kendi içerisinde altı başlıktan oluşmaktadır. Bölümün başında MÖ 15 Mart 44 yılında suikasta uğrayacak olan Gaius Iulius Caesar'a karşı oluşturulan plan üzerinde durulmakla beraber buna müteakiben Caesar'ın cenaze töreni anlatılmaktadır. Bölümün birinci başlığı, *Komplonun Doğuşu* (99-124) ismini taşımaktadır. Burada Gaius Cassius Longinus ile Brutus'un ilişkisi üzerinde durulmakta ve bu bağlamda komploculardan Brutus özellikle irdelenmektedir. Akabinde Caesar'ın eski adamlarından Decimus'tan bahsedilerek komplodaki yeri anlatılmaktadır. İkinci başlık, *Suikastçılar Aranıyor*'da (125-150) Cassius, Brutus ve Decimus'un kendilerine yardım edecek yandaş aramaları konu edilmekle beraber suikast planının oluşturulması anlatılmaktadır. Yine bu bölümde suikastçıların Cicero ve Marcus Antonius ile aralarındaki bağ incelenmekle beraber Marcus Antonius'un Caesar'a olan bağlılığı üzerinde durulur. Üçüncü başlık, *Sezar Evden Ayrılıyor* (151-174) adını taşımaktadır. Bu başlık altında MÖ 15 Mart 44'de evinden *Senatus'a* gidecek olan Caesar'ın karısı Calpurnia'nın

rüyasından bahsedilerek konuya girilmektedir. Ayrıca kâhin Spurinna'dan bahsedilerek Caesar ile dostluğuna ve diktatöre söylemiş olduğu kehanet üzerinde durulur. Ardından suikastçıların Roma kentinde olası durumlar için almış oldukları tedbir anlatılır. Dördüncü başlık, *Cinayet*'te (175-194) MÖ 15 Mart 44'de gerçekleşen suikast hakkında betimlemelere yer verilmektedir. Bu bağlamda *Senatus* salonu, suikastçıların kullanmış olduğu hançerler ve Caesar'ın suikast sırasındaki tepkisi Suetonius, Cassius Dio, Plutarkhos ve Appianus gibi antik historiograflar ve biyograflar tarafından etraflı bir şekilde anlatılmaktadır. Beşinci başlık, *Biçak Sirtında Bir Cumhuriyet* (195-222) ismini taşımakta olup suikast sonrası Roma kentinin durumu anlatılmaktadır. Bu doğrultuda suikast gerçekleşikten sonra *Senatus*'ta ve Roma'da yaşanan anarşi ortamı betimlenmekte ve Brutus'un kararsız kalan halka hitaben konuşması aktarılır. Akabinde MÖ 17 Mart 44'de Capitolinus'ta Brutus'un Roma halkına hitaben yaptığı konuşmasında suikastı meşrulaştırma çabası üzerinde durulur. Altıncı başlık, *Unutulmayacak Bir Cenaze Töreni* (223-240) adını taşımaktadır. Burada MÖ 18 Mart 44'de halka açık düzenlenen cenazede Brutus'un ve Marcus Antonius'un durumu üzerinde durulmakla birlikte Caesar'ın vasiyetnamesine odaklanılır. Vasiyetnamesinde Octavianus'un evlatlık alınması, servetinin büyük kısmını yine Octavianus'a bırakması ve Roma halkına bağışı üzerinde durulmaktadır. Akabinde Gallia'da Caesar'ın yanında bulunan Marcus Antonius ve Decimus'un bu vasiyetnameye bakış açıları okuyucuyla paylaşılmaktadır. Özellikle Caesar'ın eski adamlarından Decimus'un durumu ele alınmaktadır.

Çalışmanın son bölümü, *Geri Dönüş Yolunda* (241-308) adını taşımaktadır. Üç başlıktan oluşan bu son bölümün birinci başlığı *İtalya İçin Mücadele* (243-272) ismini taşımaktadır. Bu bölümde Apollonia'da bulunan Octavianus'a Caesar'ın suikast haberinin ulaşmasıyla başlanmakla birlikte Octavianus'un duruma tepkisi ve tedbirleri ele alınmaktadır. Yine suikast sonrası Marcus Antonius'un elde ettiği konumu ve gücünü koruma amacıyla Octavianus, Decimus ve *Senatus*'a karşı verdiği mücadele; giriştiği MÖ 43 Nisan 21 tarihli Mutina Savaşı'ndan ve sonuçlarından bahsedilerek anlatılmaktadır. Akabinde savaş sonrası Decimus ve Octavianus arasındaki ilişki anlatılmakta, Decimus'un suikastçılardan olmasından dolayı Octavianus'un kendisiyle iyi ilişkiler içine girmemesine değinilir. İkinci başlık, *İntikam*'da (273-298) ağırlıklı doğuda bulunan Cassius ve Brutus üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda *con-*

*su'l*lüğe seçilen Octavianus'un Caesar suikastçılarını vatan haini ilan etmesiyle patlak veren mücadele incelenmektedir. Ardından Octavianus'un Cassius ve Brutus'a karşı Marcus Antonius ve Marcus Lepidus ile ikinci *triumvir*'liği kurması anlatılmaktadır. Akabinde Cassius ve Brutus'a katılma amacıyla olan Decimus'un yakalanarak Marcus Antonius'un emriyle öldürülmesi anlatılır. Ardından MÖ 42 tarihli Philippi Savaşı anlatılarak ikinci *triumvir*'liğin Roma Cumhuriyetini kontrol altına alması ve üçlü yönetim neticesinde doğunun yönetimini ele geçiren Marcus Antonius ve batıyı kontrol eden Octavianus arasındaki ilişki incelenerek MÖ 31 yılında yaşanan Actium Savaşı'nın sonuçları anlatılmaktadır. Son başlık *Augustus* (299-308) adını taşımaktadır. Burada MÖ 29 yılında Roma'ya dönen Octavianus'un politikaları üzerinde durularak bu tarihten itibaren uygulamalarına yer verilmektedir. Özellikle Octavianus'un Caesar'ı ilahlaştırarak bir tanrı statüsünde ibadet edilmesini sağlaması anlatılır. Ardından Brutus ve Cassius'un Roma'da bıraktığı derin izlerden bahsedilerek bölüm sonlandırılmaktadır.

Kitap, *Teşekkür* (309-312), *Notlar* (313-346), *Kaynaklar* (347-360) ve *Dizin* (361-368) kısımlarıyla son bulmaktadır. Sonuç olarak, yazar, çalışmasında ağırlıklı dönemin kaynakları ışığında Caesar suikastını etraflı bir şekilde anlatmaktadır. Roma tarihinde Caesar'ın güç, ihtiras ve kibri sonucunda uğradığı suikast ile *cumhuriyet*'in nasıl yavaş yavaş *principatus*'a evrildiği yaşanan kaos ortamıyla birlikte gözler önüne serilmektedir.